

ÜGYVÉDSÉG.

Frigyes Béla emlékének.

Munkatársaink egyik legkiválóbbja távozott körünkből. 1936. június 18-án temettük el. Ravatalánál Blau György kartársunk búcsúzott el nevünkben. Búcsúszavai következőleg hangzottak:

A Magyar Jogászegylet Civiljogi Szemináriuma, a Polgári Jog köre, a jogászbarátok nevében bucsuzom Frigyes Bélától.

Mi évtizedes közelségben becsültük őt, mint tehetséget, és szerettük, mint embert.

A hivatás, a szaktudás, a tudományos munka nem merítik ki az egyéniséget, de a férfi életének mégis egyik főrészt alkotják. Minél komolyabb az ember, annál otthonabb érzi magát hivatásában is. Frigyes Béla komoly lélekkel mélyítette, írta, tudta és hitte a jogot, érezte és valósította az igazságot. Életének puritán szerénysége, halálának megrázó koraisága folytán csak itten, koporsója mellett tudunk hangot adni ennek a meggyőződésünknek, amelyet mindnyájan hallgatva hordozunk szívünkben, amióta csak ismertük őt. A jog csak akkor érték, az igazság csak akkor valóság, ha értékes emberek egész hittel érvényesítik. Azon a területen, amelyre Frigyes Béla életenergiájának a sugarai, az ő munkája, szava, tolla elhatottak, élt az igazságos jog.

Amikor előadásait hallgattuk vagy tanulmányait olvastuk, mindig felfigyeltünk. Egyszerű volt, de mély; világos, de súlyos; gyakorlati, de tudományos is; higgadt, de bátor. — Közvetlenül a realitásból, a jelen életének problémáiból indult ki, amelyeket legtöbbször meglátni sem tudnak, míg mások előzetesen meg nem formulázták. Fáradhatatlanul haladta végig a kérdéstől a feleletig nyúló, messze-nagy utat, amelyen oly sokan szoktak, ki itt, ki amott, elakadni. Ő csak a reális és igazságos, az életet és az elmét egyaránt kielégítő megoldás megalkotása után tett pontot munkái végére. — Sokat tudott, de jogérzetét a tudás nem fakította meg. Nagyvonaluan gondolkozott, de egy szemernyi igazságot sem ejtett le. Nagy és ritkán találkozó jogászi értékeknek volt élő egysége.

Emberi értékeit csendes tartózkodással őrizte magának és övéinek, nem tárta fel állandóan szívét-lelkét mindenki előtt. Mégis éreztük melegségét, amely szándékolatlanul is kisugárzott belőle; örültünk a férfias derűnek, amelynek a fénye megmelegsillant az arcán; és szerettük a bátor önbizalmat, amellyel szilárdan állott a zajló világ közepette.

Csak három hónapja, hogy Frigyes Béla, maga is már végső betegsége kezdetén, gyászomban fordult hozzám. Szeli-

dek, emberiek, igazak, bölcsek voltak a szavai és réttetés nélkül nézett szembe étellel és halállal.

Most az ő koporsójához hoztuk el szeretetünket és bucsunkat:

Frigyes Béla, kedves barátunk, — Isten veled!

Frigyes Béla.

Frigyes Béla gyakorlati jogász volt — ügyvéd, majd a Budapesti Áru- és Értéktőzsde jogügyi titkára, végül főtitkára. Gyakorlati jogász volt, ámde azok közül, akiket nem elégít ki az egyes ügyekkel való foglalkozás, hanem él a kiolthatatlan nosztalgia az egyes eseten túlmenő általános jogi elvek, az elmélet megismerése és művelése iránt. Az elméletet is művelő gyakorlati jogásznak csak a legritkább esetben adatik meg, hogy epochális műveket hagyhasson maga után; nem építheti fel a jogtudomány palotáját, legfeljebb egy-egy oszlopot faraghat ki hozzá.

Frigyes Béla irodalmi termése terjedelemben nem túl nagy. Mégsem könnyű az ő írásait áttekinteni. Csak egy-két dolgot tette félre — talán ebben is az ő nagy, nemcsak kifelé nyilvánított, hanem szívből jövő szerénysége nyilvánul meg, vagy pedig az az érzés, hogy az Ő igazi erejét és alkotóképességét nem ezek a kisebb dolgozatok reprezentálják méltóan. Így az anyag, amit ez a megemlékezés feldolgoz, nem tarthat teljességre számot.

Mindjárt első szemlélésre is egy körülmény tűnik fel: aránylag kevés a kiterjedelmű cikk és sok a nagyobb terjedelmű, tanulmányzámba menő, külön füzetben megjelent dolgozat. Tárgyuk meglehetősen változatos. Egységessé teszi őket a mindenkor egyenletes, világos, mindamelletts kicsiszolt, műgondra valló stílus. De kimutatható Frigyes dolgozataiban ennél mélyebbre hatoló közösség is. Frigyes dogmatikus jogász volt, ámde nem volt egyedül és kizárólagosan dogmatikus. Mint minden vérbeli jogászbán, ott élt benne a kétely, vajjon mennyiben viszi előre a jogi dogmatika az igazság kutatását és megtalálását. Épen ezért dogmatikus dolgozatai is mindenkor számot vetnek a kérdésnek nem csupán jogi, hanem egyéb életbeli vonatkozásaival is. Külön is foglalkozik a módszertan kérdésével egy 1918-ban tartott előadása „A jövő jogtudományának néhány alapvető kérdéséről”. Bár védelmére kel a dogmatikának, a vele szemben minduntalan felbukkanó igaztalan támadásokkal szemben, mégis hibájául rója fel, hogy öncéllá növi ki magát, az egész jogtudomány helyét akarja elfoglalni és az őt megillető szerepnél és jelentőségénél sokkal nagyobb igényel a